

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินของวัยรุ่นหญิง

เวชกา เทพา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินของวัยรุ่นหญิง

FACTORS RELATED TO THE USE OF THE EMERGENCY CONTRACEPTIVE PILL AMONG FEMALE ADOLESCENTS

เลขกา เทพา 5237522 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อภาพร เผ่าวัฒนา, Ph.D., สุนีย์ ละกำป็น, กศ.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินของวัยรุ่นหญิง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นหญิงอายุ 16-18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สถาบันอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมอาชีวศึกษา ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้จำนวน 443 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินในวัยรุ่นหญิง แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ($\alpha > .70$) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้แก่ One-Way ANOVA และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่โดยใช้ Bonferroni กำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นหญิงครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ (ร้อยละ 58.8) บางส่วนเคยรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน (ร้อยละ 28.7) ส่วนใหญ่รับประทานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 เม็ดต่อเดือน (ร้อยละ 85.0) และอยู่ในกลุ่มอายุ 18 ปีมากที่สุด กลุ่มที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่เคยใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน และมีความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉินของวัยรุ่นหญิง คือ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย และ ความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน ($p\text{-value} < .05$)

จากผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรกำหนดนโยบายเพื่อลดการเข้าถึงยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน สถานศึกษาควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับผลข้างเคียงของยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน

FACTORS RELATED TO THE USE OF THE EMERGENCY CONTRACEPTIVE PILL AMONG FEMALE ADOLESCENTS

WETHAKA THEPA 5237522 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) PROGRAM IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D.,
SUNEE LAGAMPAN, Ed.D.**ABSTRACT**

The purpose of this study was to explore the relationships between predisposing factors, enabling factors, and reinforcing factors, as well as the use of the emergency contraceptive pill among female adolescents aged between 16-18 years who were vocational students (vocational certificate) in the second semester of the year 2012 in both public and private vocational colleges under the supervision of the Department of Vocational Education in Bangkok. The sample was chosen by multi stage random sampling. In this regard, there were 443 female adolescents. Data collection used a self-administered questionnaire on the use of the emergency contraceptive pill among female adolescents and other related factors. The reliability is acceptable ($\alpha > .70$). The data was analysed by one-way ANOVA, whereby a paired comparison was made by using the Bonferroni correction. The level of significance is .05.

The findings of the study revealed that half of the female adolescents had experienced a penetrative sexual relationship (58.9%). Some of them had taken the emergency contraceptive pill (28.7%) and took less than or equivalent to 4 pills/month (85.0%). Most of the participants were 18 years old and had a lower grade point average than those who never took the emergency contraceptive pill. They had a low level of knowledge on the emergency contraceptive pill. Factors related with the use of the emergency contraceptive pill included age, education level, grade point average, and knowledge on the emergency contraceptive pill (p-value < .05).

The results suggest that formulating a policy for reducing accessibility to the emergency contraceptive pill is of special concern. Education institutes should add contents related to the side effects of the emergency contraceptive pill in the curriculum.

**KEY WORDS: EMERGENCY CONTRACTIVE PILL / VOCATIONAL STUDENT /
FEMALE ADOLESCENT / THE PRECEDE – PROCEED MODEL**

180 pages